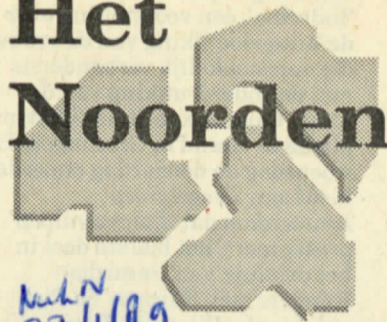

Pertretten

Jans van Siegers Geeske is dood. In het crematorium staren familie en bekenden met gepaste weemoed naar de kist. Dan weerklinkt de muziek: geen Bach, geen Händel, maar (tot ieders verbijstering) de melodie van het aloude "En dat gaat weer naar Oskerd tou, naar Oskerd tou, hoe-zee", door Jans nog vlak voor zijn verscheiden op zijn traporgeltje gespeeld en op zijn bandrecorder vastgelegd. Hierna richt de overledene zich met een toepasselijk woord tot de aanwezigen, geeft terloops zijn vrouw de verzekering dat ze zich nog best mag laten zien voor het geval ze een geschikte vervanger tegenkomt, zingt nog een lustig lied van eigen hand, waarschuwt de aanwezigen in een hartelijk afscheidswoord voor de gladheid buiten en besluit zijn programma met de klanken van 'Auf Wiedersehen', ontlokt

Het Noorden

Musik
27/1/89

aan zijn orgeltje. Zo ongeveer gaat het toe in 'Kremoatsie': een vermakelijk verhaal uit de nieuwe bundel *Grunneger Pertretten* van David Hartsema.

En Jans van Siegers Geeske is dan nog maar één 'pertret' uit de bonte meute van dorpelingen en vissers, vaak met markante bijnamen, die de verhalen van David Hartsema bevolken. Hun leventje speelt zich af op zee, rond dijk en

havenhoofd en in de dorpsstraatjes – en niet in de laatste plaats rond de stamtafel in de kroeg van Derk Snittje, waar sterke staaltjes worden verteld en waar van alles wordt uitgebreed. Een wereld waarmee Hartsema van kindsbeen af vertrouwd is: zijn ouders hadden een vishandel annex brandstofzaak waar de vissers op zaterdag kwamen afrekenen. Daar, en in het café van zijn tante op de hoek, luisterde hij als jongen ademloos naar de kleurrijke verhalen die later zijn inspiratiebron zouden vormen.

David Hartsema, geboren in 1925 te Zoutkamp, publiceerde al vroeg in het literaire tijdschrift 't Swieniegeltje en in het Maandblad Groningen. De RONO zond in de loop der jaren ontelbare bijdragen van hem uit. Hij publiceerde de kinderbundels *Het Schip van Ternuten* en *Sunnermeertenverskes*, en de gedichtenbundel *Tussen Waal en Schip*. Bovendien verzorgde hij tien jaar

lang wekelijks een bijdrage in de Winschoter Courant, later in De Hogelandster: historische opstellen, essays en verhalen. Van deze verhalen werd destijds een aantal verzameld in de bundel *Boetendieks en Binnendieks*. En in deze nieuwste uitgave *Grunneger Pertretten* is nu een tweede serie verhalen – waaronder enkele essays, en bewerkingen van een tweetal verhalen uit de wereldliteratuur – uit diezelfde dagbladreeks bijeengebracht.

David Hartsema schrijft in het dialect van Zoutkamp en omgeving, een variant van het Hogelandsters; verhalen die – ook waar ze zich 'binnendieks' afspelen – doortrokken lijken te zijn van de zilte zeelucht waarin hij opgroeide. Hun klankkleur zou je authentiek Gronings kunnen noemen, in die zin dat ze bloedarm zouden worden bij vertaling in het Nederlands: beeldende maar directe taal zonder franje, met die typerende en moeilijk te omschrij-

ven grondtoon van understatement en droge humor, doorspekt met een rijkdom aan originele, trefzekere en vaak geestige woorden en uitdrukkingen. Zo lezen we over een dominee die, meer enthousiast dan stichtelijk, in het vuur van zijn preek vertelt over 'Simson dij ien Filistijnen omsloug as maal-Jan maank houner'. Een enkel verhaal is ontroerend van toon, maar in verreweg de meeste is humor troef. David Hartsema: een uitstekend verteller, die de taal hanteert zoals een muzikale visserman zijn schippersklavier bespeelt.

Grunneger Pertretten Prijs: f 24,90
(Profiel Bedum)

Kees Visscher